

אנטי-היסטוריה

החלטת עזרת-האום בגנות הציונות מעוררת בחילה.

ההיסטוריה הלאומית המפוברקת, שבה נתי קבלה אצלנו החלטה זו, מבחינה לימעת באוי תה מירח.

בידחמת-העולם השנייה, כאשר שירתו רבות צעירים יהודיים מארץ-ישראל בצבא הבריטי, אירעו מאות קטטות בין חיילים בריטיים ויהודיים ביגלל שתי מילים.

כאשר היה חייל אנגלי שיכור מתרגז על חייל ארצי-ישראלי היה מפליט את המילים: "Bloody Jew!". היהודי היה רואה עצמו חייב להגיב על העלבון הלאומי בוורע נטייה. חברי שני הניצים היו מתערבים, וכך נולדה שוב תיגרה המונית.

עם אירע המיקרה הבא: בתא של קורדרכבת, בדרך מלוד לקאהיר, ישבו זה מול זה שני חיילים: בריטי ואיש הבריגדה היהודית. שניהם היו שקועים בקריאת עיתונים.

לפתע הרים הבריטי את עיניו, ראה את מגן-הדוד שעל שרול האיש ממולו, ואמר: "Bloody Jew!". החייל הארצי-ישראלי הרים את עינו מעיתונו, השיב:

"Bloody Englishman!". בזאת נסתים העינין. שני החיילים חזרו לעיתוניהם.

כשיפדו לי בשעתו את היסוד הזה, אמר תי לעצמי: "זהו! סוף-סוף הפכנו עם נורמלי!"

מה שהתרחש השבוע, מערער הנתה זו, במידה שהתגובה הישראלית להחלטה האנטי-ציונית היתה ספונטאנית ובלתי-מפוברקת. היא הוכיחה שאנחנו עדיין רחוקים מאד מלהיות עם נורמלי. עוד מקננים בליבנו כל התסביכים של הגטו היהודי.

כי ההחלטה היתה רחוקה מאד מלסכן את מדינת-ישראל, או את העם היהודי, או אף את התנועה הציונית (במידה שזו קיימת).

היא היתה חסרת-חשיבות, וכימעט מנוחכת. מבחינת חלוקת-הכוחות, היתה בה מפלה מוסרית ומעשית לבעליה. במין 142 המדינות שהיו חברות-האום ביים קבלת ההחלטה, הצביעו בעד רק 72 — אחת יותר מן המחצית. 35 הצביעו נגד, 32 נמנעו. 3 ועדרו במתכוון. במיקרה זה הימנעות והיעדרות דיון כהצבעת-נגד, מרוב המורה, כימעט נשכה איך נודרה הצעת-ההחלטה זו.

הממשלות הערביות הקיצוניות יזמו מיבע לגירוש ישראל מעזרת-האום. המדינות הערביות המתונות, בהנ' הגת מצריים, קיבלו על עצמן לסכל מיבע זה, כחלק מן התהליך לקראת הסדר, שמצא את ביטוייו בהסכם הביניים הישראלי-מצרי.

אייאפשר היה לממשלת מצריים להתנגד סתם ליוזמה אנטי-ישראלית, מבלי להציע אלטרנטיבה כלשהי. אחרת היה אנוואר אל-יסאדאט חושף את עצמו לטענה שהוא, חלילה, סוכן אימפריאליסטי-ציוני.

המצרים חיפשו תכפים כדשהו, שואפשר די עצרת לגנות את ישראל באופן מופשט, מבלי שתהיה לכך מפקנה ביצועית. כך נודר הרעיון שלא דרוש כל פעולה נגד ישראל, וגם לא דחזכירה כלל, אלא לגנות משהו מעורפל די קרוי "ציונות".

קרוב לודאי שיוזמי ההצעה סברו כי הם עושים בכך טובה לישראל. הם סברו כי ההחלטה היא חסרת-ערך, מפני שהיא בלתי-מעשית. יקבלו איזשהי החלטה מנוחכת, ינאמו כמה נאומים, וכל העניין יישכה כעבור שבועי שבועיים.

הם לא הבינו, כי דווקא בהחלטה זו הם פוגעים באחת הנקודות הרגישות ביותר של הציבור הישראלי, ושעלור לות להיות לכך השלכות מעשיות חמורות ביותר.

מתגלה כאן שוב תופעה הרתיאסון, המטרי דה את צידה על פי הסיכסוף הישראלי-ערבי: כשם שאון לצמרת הישראלית שמך של הכנה בפסיכולוגיה של העמים הערבים, כן אין די צמרת הערבית שמך של הכנה בפסיכולוגיה של העם הישראלי.

דווקא כוונתם של יוזמי ההחלטה שלא לגעת בשום עניין מעשי, היא המעניקה להחלטה זו את אופייה האנאכרוניסטי.

ההחלטה אינה מגנה מדינה, או מדינות, או מעשה מסויים כלשהו. היא מגנה "איום". מזה נודף ריח של בידחמת-דת, בידחמת-אמונות, בידחמת-אידאולוגיות, בנוסח ימי-הביניים.

אילו גינתה העצרת את המדינות של ממשלת ישראל, או את יחס התנועה הציונית לעם הפלסטיני, או את חוקי-

השבות, או את יחסי ישראל-דרום-אפריקה — אפשר היה להתווכח על ההחלטה. אפשר היה לגנותה, או להייר בה, או להתקומם נגדה — אבל הוויכוח היה ונשאר בתחום ההיגיון הפוליטי.

אולם ההחלטה מדברת על "ציוניזם". לא על התנועה הציונית, לא על המיפעל הציוני, לא על המדינה הציונית, אלא על הציונות בתור שכזאת.

היא מגנה את "הברית הבלתי-קדושה בין הגזענות הדרום-אפריקאית לבין הציונות". היא תובעת לחסל את "הקולוניאליזם, הניאורקולוניאליזם, הכיבוש הזר, הציונות, האפארטהייד והאפליה הגזעית על כל צור רותיה". היא מוקיעה "באופן חמור את הציונות, כאיום על השלום והביטחון בעולם". וקוראת לכל המדינות, "להתנגד לתורה גזענית ואימפריאליסטית זו". היא קובעת כי "הציונות היא צורה של גזענות ושל אפליה גזעית".

כלומר: היא מדברת על תורה, על אידיי אולגויה.

כאשר מוסד פוליטי כלשהו שם עצמו שופט על תורה אידיאולוגית, הוא מעמיד את עצמו במצב מגוחך. באותה

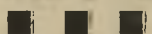

החלטה מבחינה תגובה היסטורית

מידה של סבירות יכול היה מוסד פוליטי כלשהו לגנות את הקומוניזם, הקאפיטליזם, הקאתוליות, הקונפוציאניזם או הסוציאליזם.

באותו מצב מגוחך היתה עומדת הכנסת שלנו, למשל, אילו קיבלה החלטה בגנות "הקומוניזם". מה זה קומור ניום? איזה קומוניזם? התיאוריות של מארכס ואנגלס או הפרקטיקה של לנין? המישטר של סטאלין או של ברז'נייב? הגירסה של מאו טסה-טונג או של טיטו? מעשים של קונהאל או של תופטי טובי?

אפשר לגנות את פישטי סטאלין, או את המדיניות הסובייטית כלפי ההגירה היהודית, או את מחנות הקג'ב. אבל לגנות את די "איוז" לפסול במישפט אחד אידאולוגיה היסטורית שראתה ריגועיה-בורה ומעשי-זוועה, אידאולוגייתם צרופים ובורוקראטים רודניים, הרי זאת איזוהת גמורה.

הציונות היא אחת האידאולוגיות הגדולות של העת החדשה. השתלבו והתנגשו בה מגמות רבות — המאניזם ודת, לאומנות ואוטופיסם חברתי, קידמה וריאקציה, סוציאליזם קאפיטליזם.

האידאולוגיה הולידה תנועה היסטורית, שהנהיגה את תהליך הקמתה של מדינת-ישראל. רק ההיסטוריונים יוכלו בעתיד הרחוק, לחרוץ דין על תנועה זו בכללותה, בפרספקטיבה היסטורית.

קרוב לוודאי כי ההיסטוריונים האובייקטיביי ביום (ככל האפשר) יקבעו אז שהיתה זו תנועה שכללה הרבה מאוד אור, וגם לא מעט צללים. היו לה הרבה כוונות טובות, שהסתלפו בחלקן בעיקבות המחדל היסטורי של ההתעלמות מקיומו של עם שני בארץ זו. היא יצרה דברים מפוארים, כמו הקיבוץ וכיבוש השמה, וגם דברים מייחדיס-במינם, כמו החייאת השפה העברית. ליצירה זו נתלו תופעות שליליות חמורות, כמו שלילת הישות הלאומית מעם אחר, בריחת המוני פליטים והפקעה סטיגנית של אדמות.

אין אמת-מידה אובייקטיבית למדידת היחס בין הטוב והרע, החיובי והשלילי. זה תלוי במלואו בהשקפתו די סובייקטיבית של השופט. ציוני גלהב יכול להאמין כי הבניין היה כה מפואר, עד כי התוצאות השליליות אינן אלא שבבים חסרי-חשיבות, שניתזו בעת המלאכה. אחרים, ובייחוד השבבים עצמם, יכולים לחשוב אחרת, ולהאמין כי המיפעל היה פסול-מעיקרו ביגלל העוול שנתלוה אליו. שאלה היסטוריות זו לא תסוכם לעולם כהתי לטה שהיאחד. לפסור אותה בשניים-ישלושה פסוקים, כאסיפה בינלאומית של פוליטיקאים מיקצועיים ורודים — הרי זה ניסיון גרוטסקני.

הא דינו של ההיסטוריון בבוא העת כאשר יהיה, דבר אחד הוא יצטרך לקבוע מעל לכל ספק: לעומת כל העולות האמיתיות והמדומות שאפשר ליוחס למיפעל הציוני, יש עוודה אחת שממנה הוא טהור לגמרי: הגזענות.

אפשר לטעון נגד הציונות שהיא לאומנית, או דתית אכסקלוסיבית. אבל דווקא הגזענות אינה ממלאה בה תפקיד כלשהו.

הגזענות היא תורה המבחינה בין בני-אדם על פי המוצא הגזעי, פעוברת-יסוד מברעת.

היא דוגלת בעליונותו של גזע אחד (הארי, הלבן, המונגולי) על-פי גזעים נחותים (היהודים, השמיים, הש' חורים, הסלאביים). מאחר שהגזע הוא נתון ביולוגי, אין אדם יכול בשום פנים ואופן לעבור מגזע אחד למשנהו. נגזר עליו, מרגע לידתו, להשתייך לגזע מסויים — עליון או נחות.

ההלכה היהודית, שנכפתה על מדינת ישראל באמצעות חוק חילוני, כוללת אפליות מחפירות רבות, אך אף אחת מאלה אינה גזענית. הממור עומד מחוץ לקהל בשל התנגות המינית של אמו, לא בשל מוצאה הגזעי. "גוי" (מושג מבחיל למדי) יכול להיות ליהודי כשר, ולהשתייך לעם הנבחר, אם יעבור גיור אורתודוכסי כדת וכדין, נישואי-תערובת אסורים בתכלית, אבל לא מטעמים גזעניים, אלא דתיים-לאומניים.

חוקי-השבית וחוקי-האזרחות אכן מפלים בין אדם לאדם, אך לא על פי מוצאו הביולוגי-הגזעי, אלא על-פי הלכה דתית. הם מבטלים דווקא יסוד ביולוגי אחד של ההלכה הדתית: בעוד שלפי ההלכה יהודי נשאר תמיד יהודי, גם כשהוא עובר לדת אחרת, קובעים חוקים אלה שהיהודי חדל מלהיות יהודי, גם אם נולד לאם יהודיה כשרה, כשהוא עובר לדת אחרת.

אפשר להתנגד לכל החפיות האלה, ולהאי מין שלא יוכרנו מקומם במדינה מודרנית נאוי רה. אבל אייאפשר להדביק להם תווית שני גזי ענות דווקא.

די להבטיח את כל הגרוטסקיות של ההאשמה בגזענות, די בציון עובדתי-יסוד אחד, מכרעת. שנשכחה בלהט הוויכוח על-ידי האנטי-ציונים והציונים כאחד (ולא במיקרה).

בסיכסוף הישראלי-ערבי, ימדה הגזענות למדא דווקא תפקיד חיובי. כי המוצא הגזעי המשותף — השמי — הוא אחד הדברים המעטים המחברים את שני העמים.

אילו היתה הציונות תורה גזענית, היתה צריכה דווקא לראות בערבים אחים ורעים, כשם שהנאצים ראו בבריטים את אחיהם-לגזע. ושאפו לברית עימם, גם בשיא מילחמת-העולם.

אין אלה מליצות בטלות. היה לפחות ניסיון היסטורי אחד בכיוון זה.

ב'3 במארס 1919 כתב האמיר פייצל, או המנהיג הבולט ביותר בעולם הערבי, צאצא הגביא ומצביא המרד הערבי נגד התורכים, על גייר-המיכתבים הרישימי של מישלחת חידג'אז (כיום סעודיה) בוועידת-השלום בפריס, מיכתב אל המנהיג הציוני-האמריקאי, פליכס פראנקפורטר, נאמר בו, בין השאר:

"אנו וודעים שהיהודים והערבים הם בניי דודים מבחינה גזעית... שתי תנועותיי נו משזימות זו את זו. התנועה היהודית היא לאומית, ולא אימפריאליסטית... בסוריה יש מקום לשינוי... אנו הערבים... רוחשים אהדה עמוקה ביותר לתנועה הציונית..."

(אולי חבל שבמישרד-החוץ הישראלי יושבים בורים, שכל עניין ערבי רחוק מהם תהלאה, ועליכן לא ידע חיים הרצוג שקיים מיסמך כזה, שניתן היה לצטטו במהלך הוויכוח.)

לא במיקרה דיבר פייצל במיכתב זה, וגם במיכתבים אחרים, על הקירבה "הגזעית", אילו האמינו שגי הצדדים לסיכסוך — הציונים והערבים — שיש חשיבות כלשהי לגזע, יכלו להשתלב ולהתאחד בגלל. למרבה הצער, לא היתה להם אמונה כזאת.